

Til

Norges kommuner

Fra

NOAH – for dyrs rettigheter

Dronningens gate 13

0152 Oslo

register@dyrsrettigheter.no

Dato: 17.08.2023

Oppfordring til å innføre tiltak for å fjerne piggråd

NOAH – for dyrs rettigheter vil med dette brevet oppfordre kommuner til å innføre tiltak for å fjerne gammel piggråd som ligger spredt i naturen, for å forhindre skader på både ville og tamme dyr. NOAH sendte også i fjor høst ut et brev om dette viktige temaet, og flere kommuner har etter dette innført svært gode ordninger for å begrense skaden som piggråd kan gjøre på dyr.

Lov om dyrevelferd fra 2010 § 15. Bygninger, gjerder og andre mindre innretninger, stadfester at: *«Bygninger, gjerder og andre mindre innretninger skal utføres eller oppføres og holdes ved like slik at dyr ikke utsettes for fare for unødige påkjenninger og belastninger. Det skal ikke brukes piggråd i gjerde for å regulere dyrs ferdse!*».

Fra Mattilsynets veileder til tilsyn med bruk av piggråd kan man lese: *“«Dyrs ferdse!» må tolkes i lys av lovens formål i § 1 om å fremme god dyrevelferd, og § 3 om at dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Forbudet mot piggråd ble vedtatt i den hensikt å hindre dyr fra å bli skadet, noe som innebærer at «dyrs ferdse!» må forstås som ethvert sted det med rimelig grad av sannsynlighet må kunne forventes at dyr oppholder seg og/eller beveger seg. Dette gjelder både egne dyr og andres dyr og viltlevende dyr. Eier må sannsynliggjøre annet formål dersom piggråden ikke er satt opp for å regulere dyrs ferdse! dersom det finnes dyr i området.”¹*

På tross av forbudet mot bruk av piggråd som regulerer dyrs ferdse!, finnes det fortsatt kilometervis med rester av piggrådgjerder, både på landbrukseiendommer og i naturen. Disse piggrådstene fører årlig til

¹https://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/gjeldende_regelverk/veiledere/retningslinje_for_tilsyn_med_bruk_av_piggtraad.40590/binary/Retningslinje%20for%20tilsyn%20med%20bruk%20av%20piggtr%C3%A5d

skader og lidelser for både ville og tamme dyr. Lidelsene for dyrene som blir sittende fast i piggråd kan være store, og kan i verste fall føre til at dyrene dør av skadene eller av sult fordi de blir sittende fast.² I Stor-Elvdal kommune ble det i fjor oppdaget en elgokse med piggråd surret rundt hodet og geviret. Piggråden hadde ført til store, infiserte sår og elgen var såpass skadet og medtatt at den måtte bli avlivet. Det har også vært flere tilfeller der hunder har blitt sittende fast³ og skadet seg på piggråd.⁴

I senere år er det blitt igangsatt en rekke tiltak for å oppmuntre bønder og grunneiere til å fjerne piggråd på sine eiendommer, blant annet gjennom økonomisk støtte og rabatter ved kjøp av tråder uten pigger. I visse områder kan det også være vanskelig å peke på hvem som er ansvarlig for piggråden. Det har imidlertid ikke blitt gjennomført noen større nasjonale tiltak for å fjerne piggråd i naturen. NOAH vil derfor sterkt oppmuntre kommuner til å selv innføre dette. Vi foreslår en tilskuddsordning hvor kommunen bevilger midler til gjennomføringen av dette. Gjøvik kommune har allerede gjennomført et prosjekt hvor det ble bevilget 100 000 til fjerning av piggrådrester. Fra Gjøvik kommunes hjemmeside kan man lese at «*Ordningsen skal oppmuntre til å samle inn piggråd som "ligger og slenger" med mål om å redusere skade på både mennesker og dyr*».⁵ Utvalg for samfunnsutvikling i kommunen innførte en «panteordning» hvor privatpersoner ble betalt 100 kr per kilo piggråd de leverte inn. Mellom 13. august og 21. september i år ble det samlet inn hele 1758 kilo piggråd i kommunen. Prosjektet har vært svært vellykket, og mange har ønsket å bidra til å fjerne piggråd.⁶

Også Voss kommune har hatt effektive tiltak for å redusere faren for at dyr skader seg på piggråd. Kommunen skriver i brev til NOAH datert 03.11.2022 *“Me ynskjer å ha stort fokus på god dyrevelferd i heradet, og me har sidan 2018 hatt eit samarbeid mellom Mattilsynet, IHM (indre Hordaland Miljøverk), Bondelaga på Voss, Bonde og småbrukarlaget og Felleskjøpet på Voss i eit prosjekt for å samle inn piggråd i utmarka samt å få næringa til å skifte ut piggråd med vanleg tråd. Dette prosjektet er enno ikkje avslutta. Me nærmar oss no 60 km innlevert piggråd, noko som tilsvarar mellom 9 og 10 tonn piggråd. I ordninga har me kommunisert at det berre er piggråd som er samla inn no som får tilskot, ikkje overskotsvare frå løer og uthus. Innbyggjarane kan heile året levera piggråd til gjenvinning til vårt lokale renovasjonsverk (IHM), og ved levering får ein kvittering der kg piggråd er oppgitt (evt. meter piggråd). Det er ikkje naudsynt å sortere ut piggråden, dersom denne t.d. er vikla inn anna gjerde. Det er mottaksapparatet i IHM som vurderer omfang av piggråden ved leveransen og skriv dette på kvitteringa. Kvitteringa sendast heradet saman eit skjema, som betaler ut kr 4 pr kg. For å finansiere tiltaket har me nytta midlar frå det kommunale kraftfondet, SMIL, lokale sponsorar og miljøtilskot på fylket.”*

Landbrukssjef ved Midt-Gudbrandsdal landbrukskontor skriver også i e-post til NOAH i juli 2023 at NOAHs anmodning fra i fjor ble tatt opp som referatsak i politisk utvalg, og at både Sør-Fron og Ringebu kommuner nå

² https://www.nrk.no/mr/forbudt-siden-2010-_fortsatt-milevis-med-piggtrad-igjen-i-norsk-natur-1.15580180

³ <https://www.nrk.no/mr/satt-fast-med-piggtrad-i-magen-halve-natten-1.12959321>

⁴ <https://www.oblad.no/nyheter/skadet-av-piggtrad/s/2-2.2610-1.3818059>

⁵ <https://www.gjovik.kommune.no/aktuelt/tilskudd-til-innlevering-av-piggtrad.40920.aspx>

⁶ <https://www.oa.no/kilometervis-med-piggtrad-er-fjernet/s/5-35-1618227>

har satt i gang prosjekter hvor innbyggere i kommunene kan levere inn både nettinggjerde og piggråd på miljøstasjonen mot betaling.

Det er svært positivt at flere kommuner setter fokus på problemstillingen med piggråd og andre skadelige gjerder som kan være til fare for dyr, men vi ser at mange kommuner fortsatt lar ansvaret for fjerning av farlig piggråd være opp til grunneiere og at kommunene ikke ønsker å innføre tiltak. NOAH mener at dette er uheldig, og at det er til alles gode at både ville og tamme dyr ikke kommer til skade på grunn av menneskelig forsøpling. Menneskelige aktiviteter påvirker i dag de ville dyrenes liv på mange måter, og som et minimum burde det forventes at dyrene ikke skader seg på søppel som ligger igjen etter oss.

Vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/
Benedikte Antonsen *økokolog*